

ประสิทธิผลการบังคับใช้กฎหมายว่าด้วยการสาธารณสุขในการควบคุมเหตุรำคาญ ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

สมชาย ตู่แก้ว

การควบคุมเหตุรำคาญเป็นอำนาจหน้าที่ของราชการส่วนท้องถิ่น ในฐานะเจ้าพนักงานตามพระราชบัญญัติการสาธารณสุข พ.ศ. ๒๕๓๕ การศึกษานี้มีวัตถุประสงค์หลักเพื่อศึกษากระบวนการจัดการเหตุรำคาญและปัจจัยที่มีผลต่อการบังคับใช้กฎหมายว่าด้วยการสาธารณสุขในการควบคุมเหตุรำคาญขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นโดยการส่งแบบสอบถามไปเก็บข้อมูลทางไปรษณีย์จากเจ้าหน้าที่ที่รับผิดชอบเหตุรำคาญขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นซึ่งประกอบด้วย กรุงเทพมหานคร เทศบาลนคร เทศบาลเมือง องค์การบริหารส่วนตำบล เทศบาลตำบล รวมจำนวน ๒๕๙ แห่ง การสัมภาษณ์เชิงลึกกลุ่มผู้ทรงคุณวุฒิผู้เชี่ยวชาญ นักวิชาการ หรือนักกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการจัดการเหตุรำคาญ จำนวน ๓๐ คน และการสนทนากลุ่ม ๒ ครั้ง โดยมีผู้เข้าร่วมประชุมที่ทำงานเกี่ยวข้องกับการขับเคลื่อนระบบการควบคุมเหตุรำคาญ จำนวน ๗๔ คน ข้อมูลทั้งหมดจะถูกนำมาประมวลผลและใช้ในการหาปัจจัยที่มีผลต่อการบังคับใช้กฎหมายในการควบคุมเหตุรำคาญโดยใช้แบบจำลองทางสถิติ ชนิดการถดถอยทวินามเชิงลบแบบตัวแปรเดียว ผลการศึกษาพบว่า กระบวนการจัดการเหตุรำคาญขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในแต่ละระดับมีความแตกต่างกัน โดยกรุงเทพมหานครเป็นหน่วยงานที่มีระบบการบริหารจัดการและมีทรัพยากรจัดการเหตุรำคาญทั้งในเรื่องกำลังคน คุณวุฒิของผู้ที่รับผิดชอบเหตุรำคาญ การสนับสนุนเพิ่มพูนศักยภาพของเจ้าหน้าที่และ การมีเครื่องมือทางวิทยาศาสตร์ที่พร้อมมากกว่าองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นระดับอื่นๆ โดยเฉพาะองค์การบริหารส่วนตำบลที่ผลการศึกษาแสดงให้เห็นว่ามีสัดส่วนผู้มีความรู้ความสามารถในการทำงานไม่ตรงกับการจัดการเหตุรำคาญอีกทั้งยังไม่ได้รับการพัฒนาศักยภาพมากกว่าร้อยละ ๗๐

สำหรับการบังคับใช้กฎหมาย องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจะใช้มาตรการทางกฎหมายโดยเริ่มจากการไกล่เกลี่ย การออกคำแนะนำ การออกคำสั่งและการดำเนินคดี ตามลำดับ โดยกรุงเทพมหานครและเทศบาลนครมีการออกคำสั่งและดำเนินคดีมากกว่าเทศบาลตำบล ๓๓ เท่า ในขณะที่มีมากกว่าองค์การบริหารส่วนตำบลถึง ๕๐ เท่า ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิเคราะห์ทางสถิติที่พบว่าระดับขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีความสัมพันธ์กับการออกคำสั่งและดำเนินคดีอย่างมีนัยสำคัญ ทั้งนี้ อาจจะเนื่องมาจาก กรุงเทพมหานครและเทศบาลนครมีลักษณะของสังคมในพื้นที่เป็นแบบสังคมทุติยภูมิและมีปริมาณเรื่องร้องเรียนที่สูงกว่าที่อื่นมาก ทำให้เจ้าหน้าที่ต้องดำเนินการไปตามลำดับขั้น ในส่วนกระบวนการทางกฎหมายขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นระดับอื่น ผลการศึกษาพบว่า การดำเนินการอาชญากรรมที่ขั้นตอนใดขั้นตอนหนึ่งข้างต้นอันเป็นผลจากการขาดแคลนทรัพยากรและนโยบายของผู้บริหารที่มักจะเน้นย้ำให้ทำการไกล่เกลี่ย สอดคล้องกับผลการวิเคราะห์ทางสถิติที่พบว่า ทรัพยากรบุคคล เครื่องมือทางวิทยาศาสตร์และการบริหารจัดการเหตุรำคาญมีความสัมพันธ์กับจำนวนของการออกคำสั่งและดำเนินคดีอย่างมีนัยสำคัญ ด้วยเหตุนี้ ข้อเสนอสำหรับการพัฒนาระบบการควบคุมเหตุรำคาญจึงได้ถูกจัดทำขึ้นจากข้อมูลพื้นฐานเหล่านี้ อันจะช่วยคุ้มครองสิ่งแวดล้อมเพื่อสุขภาพที่ดีของประชาชนไทย